

Verheldering compensatieverplichting nieuwe verbinding N69

In de tussenuitspraak vraagt de Raad van State om, met inachtneming van overweging 55.4 van deze uitspraak, in het Compensatieplan de plaats van de compensatie in het zoekgebied Grenscorridor nader te begrenzen en alsnog inzicht te geven in de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie in dit zoekgebied, dan wel alsnog toereikend te motiveren welke bijzondere omstandigheden in dit geval aanleiding geven voor afwijking van het provinciale beleid voor compensatie zoals dat is neergelegd in artikel 5.7, vierde lid, onderdelen b, c en d, van de Verordening.

Hieronder wordt hier, per onderdeel van de Verordening, invulling aan gegeven.

1. Artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a. ; het netto verlies aan ecologische waarden en kenmerken dat optreedt

Hoewel naar het oordeel van de Afdeling in het Compensatieplan voldoende duidelijk is gemaakt wat de omvang van de aantasting van de EHS is, wordt deze hieronder volledigheidshalve nogmaals aangegeven.

Directe aantasting

Op pagina 11 van het compensatieplan is het netto oppervlakteverlies EHS-gebieden weergegeven. Het gaat hier zowel om gerealiseerde als niet gerealiseerde delen van de EHS die daadwerkelijk zullen worden vernietigd door de aanleg van de nieuwe verbinding. Onderverdeeld in beheertype betreft dat de volgende oppervlakten:

Directe aantasting		
natuurbeheertype (actuele situatie)	omschrijving	oppervlakte in ha.
N00.01	Nog te realiseren EHS/NNB	8,75
N03.01	Beek en bron	0,18
N05.01	Moeras	0,15
N12.02	Kruiden- en faunarijk grasland	0,34
N14.01	Rivier- en beekbegeleidend bos	1,58
N16.01	Droog bos met productie	6,84
N16.02	Vochtig bos met productie	0,08
Subtotaal		17,92

Indirecte aantasting

Indirecte aantasting kent vele vormen. Het kan o.a. gaan om licht-, geluid-, bewegingsverstoring en om versnippering van natuurtypen. In het Compensatieplan is duidelijk gemaakt dat het hier alleen gaat om geluidsverstoring. Op pagina's 11 en 12 van het compensatieplan is de indirecte aantasting (geluidsverstoring) weergegeven. Gespecificeerd betreft dit, onderverdeeld in beheertypen de volgende oppervlakten:

Indirecte aantasting		
N03.01	open EHS-gebied (beekdal gerelateerde natuurtypen)	22,10
N05.01		
N10.01 of N10.02		
N12.02		
N12.06		
N14.01	EHS-bosgebieden	69,60
N16.01		
N16.02		
Subtotaal		91,70

2. Artikel 5.7, vierde lid, onderdeel b. ; de wijze waarop het netto verlies, genoemd onder a, wordt gecompenseerd.

Beschrijving van de toeslag

Conform artikel 5.6 lid 2 van de Vr2014 wordt de toeslag bij directe aantasting bepaald op basis van benodigde ontwikkeltijd. Op pagina 13 van het compensatieplan is deze factor per natuurbeheertype dat direct wordt aangetast, weergegeven. Deze varieert van 0,75 (nog te realiseren EHS)¹ tot 1,67 (natuurtypen met een ontwikkeltijd tussen de 25 en 100 jaar). In totaal betreft het voor de directe aantasting een toeslag van 3,66 ha.

De toeslagfactor die de provincie Noord-Brabant hanteert voor de geluidsverstoring bedraagt 0,33. In totaal betreft het voor de indirecte aantasting een toeslag van 30,57 ha.

Beschrijving van de compensatieopgave

Uit de voorafgaande beschrijving van de aantasting blijkt deze tot een compensatieopgave te leiden van 6,57 ha (directe aantasting niet gerealiseerde EHS) + 9,17 ha (directe aantasting) + 5,84 ha (toeslag) + 30,57 ha (toeslag indirecte aantasting)= 52,15 ha.

De provincie Noord-Brabant hanteert in z'n algemeenheid de (interne) richtlijn dat bij compensatie dezelfde natuurbeheertypen moeten worden gerealiseerd als die bij de aantasting verloren zijn gegaan. Als de verloren gegane natuur uit algemene natuurbeheertypen bestaat, is het bij compensatie ook mogelijk om minder algemene natuurbeheertypen (met hogere natuurwaarden) te realiseren. Ook bij de realisatie van de compensatietoeslag kan een afwijkend (maar kwalitatief minimaal gelijkwaardig) natuurbeheertype worden gerealiseerd. Als de verloren gegane natuur bestaat uit bos, moet de compensatie voor minimaal dezelfde oppervlakte uit bos (met minimaal een gelijkwaardig natuurbeheertype) bestaan. Hiermee wordt mede inhoud gegeven aan de Boswet die behoud van het areaal bos als belangrijke doelstelling heeft.

Onderverdeeld in beheertypen betreft de compensatie de volgende oppervlakten:

¹ Bij compensatie van niet-gerealiseerde EHS zijn alleen de kosten voor aanschaf van vervangende grond aan de orde. Deze bedragen ca. 75 % van het totaal aan kosten. Voor de omrekening naar gerealiseerde EHS betekent dit dus een omrekenfactor van 0,75.

Compensatieopgave directe aantasting

natuurbeheertype (actuele situatie)	Opper- vlakte in ha.	Omreken factor	toeslag te realiseren	te realiseren compensatie
Niet gerealiseerde EHS				
N00.01	8,75	0,75	6,57	6,57
Subtotaal	8,75		6,57	6,57
		Toeslag factor		
Gerealiseerde EHS				
N03.01	0,18	1,00	0,00	0,18
N05.01	0,15	1,33	0,04	0,19
N12.02	0,34	1,33	0,11	0,45
N14.01	1,58	1,67	1,07	2,65
N16.01	6,84	1,67	4,57	11,41
N16.02	0,08	1,67	0,05	0,13
Subtotaal	9,17		5,84	15,01

Compensatieopgave indirecte aantasting

natuurbeheertype (actuele situatie)	Opper- vlakte in ha.	Toeslag factor	toeslag te realiseren	te realiseren compensatie
N03.01	22,10	0,33	7,37	7,37
N05.01				
N10.01 of N10.02				
N12.02				
N12.06				
N14.01	69,60	0,33	23,20	23,20
N16.01				
N16.02				
Subtotaal	91,70			30,57
Totaal				52,15

3. Artikel 5.7, vierde lid, onderdeel c. ; ruimtelijke begrenzing van het te compenseren gebied en de compensatie

De ruimtelijke begrenzing van het te compenseren gebied is weergegeven in figuur 2 (directe aantasting) op bladzijde 10 en figuur 3 (geluidsverstoring) op bladzijde 12 van het Compensatieplan.

De ruimtelijke begrenzing van de compensatie is slechts voor een klein deel (3,09 ha) vastgelegd in het Compensatieplan (figuur 4, bladzijde 15). Het betreft hier de compensatielocatie Keersopperbeemden Zuid.

De resterende compensatieopgave zal worden gerealiseerd in het zoekgebied Grenscorridor zoals ruimtelijk is begrensd in figuur 6, bladzijde 20 van het Compensatieplan.

Met de begrenzing van een zoekgebied wordt afgeweken van het provinciale beleid om ook de compensatiepercelen gelijktijdig met de daadwerkelijke aantasting ruimtelijk vast te leggen en planologisch te verankeren. Er zijn echter bijzondere omstandigheden die in dit geval aanleiding geven voor afwijking van het provinciale beleid:

In het politiek bestuurlijke proces Grenscorridor N69 hebben de gebiedspartijen met elkaar afgesproken om naast de realisatie van de nieuwe Verbinding ook te streven naar de realisatie van de gehele EHS opgave in het gebied. Om deze reden is ook gekozen voor fysieke compensatie en niet voor financiële compensatie (overeenkomstig artikel 5.8 van de Verordening).

Fysieke compensatie is mogelijk door verwerving en inrichting van niet gerealiseerde delen van de EHS. Een voorbeeld hiervan is het compensatieperceel Keersopperbeemden Zuid. Bij deze vorm van compensatie wordt geen gebruik gemaakt van andere financieringsbronnen.

Fysieke compensatie is echter ook mogelijk door, aanvullend op financiering door het GroenOntwikkelbedrijf Brabant (GOB), provinciale EHS te realiseren. Voor de provinciale EHS geldt dat 50% van de financiering door het GroenOntwikkelbedrijf komt, 15% van de eindgebruiker en 35% financiering door derde geldstromen. In deze constructie wordt de EHS compensatieopgave dus ingezet als financiering door derde geldstromen en 'levert' elke EHS compensatiehectare ongeveer 3 ha Provinciale EHS op. Voor de Rijks EHS geldt deze constructie niet, want de Rijks EHS wordt voor 85% gefinancierd door GOB/Provincie en 15% door de eindgebruiker.

Door nu (een deel van) de EHS compensatieopgave Nieuwe verbinding N69 op bovenstaande wijze te realiseren is de financiering voor de realisatie van de gehele EHS opgave binnen het project Grenscorridor gedekt. De EHS compensatieopgave Nieuwe verbinding N69 wordt hiermee een katalysator voor de realisatie van de provinciale EHS binnen het zoekgebied.

Gelet op het feit dat overheidspartners bij het Gebiedsakkoord binnen het zoekgebied bijna 240 ha niet gerealiseerde EHS in eigendom hebben, is tijdige uitvoering van het Compensatieplan verzekerd.

Naast bovenstaande motivatie is het voorts vrijwel onmogelijk om bij dergelijke grote ruimtelijke ingrepen op het moment van planvaststelling alle benodigde gronden voor invulling van de compensatieopgave (in dit geval 52,15 ha) verworven te hebben. Zoals toegelicht biedt in dit geval ook de toepassing van artikel 5.8 (financiële compensatie) geen oplossing. Immers, hierbij wordt een bedrag in de provinciale compensatievoorziening gestort en is het niet mogelijk om 'te sturen' in de uiteindelijke compensatielocatie.

Beschrijving van het zoekgebied voor compensatie

Hoewel de Afdeling de begrenzing van het zoekgebied natuurcompensatie Grenscorridor N69 op zichzelf voldoende duidelijk acht, is de EHS binnen dit zoekgebied in bijlage 1 nader begrensd. Alleen de nog niet gerealiseerde EHS-gebieden met de gewenste beheertypen zijn nu opgenomen. In totaal betreft het een oppervlakte van 438,38 ha.

ambitie	totaal opp.
N00.01 Zoekgebied 1	142,15
N00.01 Zoekgebied 4	52,13
N00.01 Zoekgebied 5 ²	316,50 – 150 = 166,50
N03.01	1,68
N05.01	9,75
N12.02	36,12
N14.01	30,03
N16.01	0,02
totaal	438,38

Het ambitietype N00.01 bestaat hier uit 3 verschillende typen, nl. zoekgebied 1 Algemeen, geen cultuurhistorische waarde, zoekgebied 4 Beek- en kreekherstel en zoekgebied 5 Boven Dommel. Deze ambitietypen bestaan uit hun beurt weer uit verschillende beheertypen waarvan een bepaald percentage gewenst is. In onderstaande tabellen is dat uitgewerkt.

aanduiding Ambitiekaart	Opp. in ha.	beheertypen	omschrijving	percentage	Opp. in ha.
zoekgebied 1 Algemeen, geen cultuurhistorische waarde	142,15	N14.01	Rivier- en beekbegeleidend bos	70%	99,51
		N12.02	Kruiden- en faunairijk grasland	15%	21,32
		N12.06	Nat ruigteveld	15%	21,32
zoekgebied 4 Beek- en kreekherstel	52,13	N14.01	Rivier- en beekbegeleidend bos	30%	15,64
		N12.02	Kruiden- en faunairijk grasland	30%	15,64
		N12.06	Nat ruigteveld	40%	20,85
zoekgebied 5 Boven Dommel	166,50	N10.01 of N10.02	Nat schraalland / Vochtig hooiland	25%	41,63
		N12.02	Kruiden- en faunairijk grasland	60%	99,90
		N12.06	Nat ruigteveld	15%	24,97

Totaal beschikbaar potentiele ruimte binnen zoekgebieden:	beheertypen	omschrijving	Totaal
	N14.01	Rivier- en beekbegeleidend bos	115,15
	N12.02	Kruiden- en faunairijk grasland	136,86
	N12.06	Nat ruigteveld	67,14

² Binnen het zoekgebied 5 Boven Dommel bevinden zich ook de niet gerealiseerde delen van het Keersopdal. De EHS is hier nog niet definitief begrensd. In het in juli 2002 door GS vastgestelde Natuurgebiedsplan 'Dommeldal-Zuidwest' is voor de invulling van dit beekdal 170 ha beschikbaar. Het gebied zelf is 320 ha groot. Het verschil, 150 ha, moet in mindering worden gebracht op het totaal beschikbare ha's.

N10.01 of N10.02	Nat schraalland / Vochtig hooiland		41,63
---------------------	---------------------------------------	--	-------

4. Artikel 5.7, vierde lid, onderdeel d. ; de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie

Invulling van de compensatieopgave

Concreet betekend dit dat voor de realisering van de compensatieopgave binnen het zoekgebied voor de compensatie de volgende potentiële oppervlakte beschikbaar is:

natuurbeheertype	omschrijving	te realiseren	zoekgebied	resteert
Compensatie directe aantasting				
N00.01	Nog te realiseren EHS/NNB	6,57	n.v.t.	-6,57 ³
N03.01	Beek en bron	0,18	1,68	1,50
N05.01	Moeras	0,19	9,75	9,56
N12.02	Kruiden- en faunairijk grasland	0,45	172,98	172,53
N14.01	Rivier- en beekbegeleidend bos	2,65	145,18	142,53
N16.01	Droog bos met productie	11,41	0,02	-11,39 ⁴
N16.02	Vochtig bos met productie	0,13	0,00	-0,13 ⁵
natuurbeheertype	omschrijving	te realiseren	zoekgebied	resteert
Compensatie indirecte aantasting plus restant directe aantasting				
N03.01	open EHS-gebied (beekdalgerelateerde natuurtypen)	7,37 + 3,29 = 10,66	1,50 + 9,56 + 172,53 + 41,63 + 67,14 = 292,36	
N05.01				
N10.01 of N10.02				
N12.02				
N12.06				
N14.01	EHS-bosgebieden	23,20 + 3,28 + 11,39 + 0,13 = 38,00	142,53	
N16.01				
N16.02				

Uit de tabellen blijkt dat er voor de meeste beheertypen die verloren gaan, meer dan voldoende compensatiemogelijkheden binnen het zoekgebied aanwezig zijn. Dit geldt niet voor de beheertypen N16.01 en N16.02. Dit zijn echter ecologisch vrij laag gewaardeerde bostypen en kunnen daarom ook goed gecompenseerd worden door de realisatie van N14.01 (Rivier- en beekbegeleidend bos). Dit type is eveneens ruim binnen het zoekgebied voorhanden.

Omdat de compensatie van de indirecte aantasting alleen bestaat uit een (kwalitatieve) toeslag, mag deze compensatie ook bestaan uit een afwijkend (maar kwalitatief minimaal gelijkwaardig) beheertype. In de praktijk kan dit betekenen dat er minder bos wordt gerealiseerd maar meer open beekdal gerelateerde natuurtypen.

³ Deze oppervlakte wordt 50-50 verdeeld over te realiseren open EHS-gebied en EHS bosgebied.

⁴ Deze oppervlakte wordt meegenomen in te realiseren EHS-bosgebied

⁵ Deze oppervlakte wordt meegenomen in te realiseren EHS-bosgebied

De te realiseren compensatie zal, gelet op het voorgaande, kwantitatief en kwalitatief als volgt worden ingevuld:

natuurbeheertype	omschrijving	te realiseren
N03.01	Beek en bron	0,18
N05.01	Moeras	0,19
N12.02	Kruiden- en faunarijk grasland	0,45
N14.01	Rivier- en beekbegeleidend bos	14,17
N16.01	Droog bos met productie	0,02
N16.02	Vochtig bos met productie	0
N03.01, N05.01, N10.01, N10.02, N12.02, N12.06, N14.01	Beekdal gerelateerde natuurtypen (zowel open als gesloten (bos-) typen)	$30,57 + 6,57 = 37,14$
Totaal		52,15

Grenscorridor N69
Zoekgebied natuurcompensatie met nieuwe natuur

Provincie Noord-Brabant

